

Številka: 00105-32/2019/4

Datum: 8. 7. 2019

Odgovor na Poslansko pobudo Žana Mahnič v zvezi z ukinitvijo financiranja nevladnih organizacij, ki pomagajo ilegalnim migrantom pri ilegalnem prečkanju državne meje Republike Slovenije

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije Žan Mahnič je 31. 5. 2019 preko predsednika Državnega zbora Republike Slovenije mag. Dejana Židana, na Vlado Republike Slovenije naslovil pisno poslansko pobudo v zvezi z ukinitvijo financiranja nevladnih organizacij, ki pomagajo ilegalnim migrantom pri ilegalnem prečkanju državne meje Republike Slovenije.

Odgovor Vlade Republike Slovenije:

V pobudi je povzeta ugotovitev, da je Policija pri tekočem delu in analiziranju pridobljenih informacij o trenutnem stanju na področju kriminalitete v Republiki Sloveniji zaznala velik porast problematike nedovoljenih migracij. Pri tem so se policisti srečali z novim modusom ilegalnih migracij, v katerega so vključeni predstavniki nevladnih organizacij z »najavami« nedovoljenih migrantov.

Zaznano je namreč bilo, da člani nevladnih organizacij na migrantski poti v Bosni in Hercegovini (v nadaljnjem besedilu BiH) ponujajo migrantom svoje kontaktne podatke ter jim dajejo napotke, kako je potrebno ravnati v postopkih s Policijo. V BiH kroži med migranti informacija v angleškem jeziku z navodili, kako je v Republiki Sloveniji potrebno ravnati v postopkih s Policijo oziroma uspešno zaprositi za azil. V njej je navedeno, da je slovenska Policija dolžna obravnavati migrante, ki izrazijo namero zaprositi za azil, in jih ne sme vračati na Hrvaško. Vsebuje tudi nasvet, naj migranti že v BiH in po nezakonitem prihodu v Republiko Slovenijo stopijo v stik s slovensko nevladno organizacijo Pravno-informacijski center nevladnih organizacij (v nadaljnjem besedilu PIC), ki bo njihova pravna zastopnica in bo poskrbela za ustrezen nadzor dela oziroma pritisk na Policijo. V informaciji so poleg tega navedeni kontaktni podatki drugih nevladnih organizacij v Republiki Sloveniji, ki so jim lahko v pomoč. Omenjen letak v angleškem jeziku je bil najden tudi na poteh ilegalnih migrantov v Republiki Sloveniji.

Prav tako je bilo več primerov, ko so člani nevladne organizacije PIC obveščali Policijo o lokaciji nezakonitih migrantov, ko so le-ti nezakonito vstopili v Republiko Slovenijo. Migranti naj bi PIC-u izrazili namero po pridobitvi mednarodne zaščite v Republiki Sloveniji. Iz več razgovorov s prijeto migranti je tudi razvidno, da se kontaktni podatki PIC-a in navodila o ravnanju vse bolj širijo med njimi, tako v njihovih medsebojnih stikih kakor tudi na migracijskih žariščih v BiH.

V povezavi s spornostjo ravnanj nevladnih organizacij se je Policija v konkretnem primeru posvetovala z Okrožnim državnim tožilstvom v Novem mestu ter z Vrhovnim državnim tožilstvom Republike Slovenije, kot je zapisano tudi v dopisu. Iz odgovorov tožilstva je razvidno, da je pri omenjenem ravnanju nevladnih organizacij v praksi težko konkretizirati vse znake

uradno pregonljivih kaznivih dejanj. Okrožno državno tožilstvo Novo mesto je v zvezi s to zadevo zaključilo, da je mogoče ravnanje PIC pravno okvalificirati le kot pripravljalna dejanja, ki pa niso kazniva. Informacije bo Policija lahko uporabila le, če bi prišlo do ravnanja PIC-a ali drugih nevladnih organizacij, ki so uzakonjene z zakonskimi znaki kaznivega dejanja prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države po 308. členu Kazenskega zakonika (v nadaljnjem besedilu KZ-1B).

Tudi Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije je pritrdilo stališču Okrožnega državnega tožilstva Novo mesto. Menijo, da bi bilo v tem primeru treba dokazati tudi, da ne gre le za posamične primere, ampak za organizirano dejavnost, ki ni namenjena humanitarnim ciljem. Pri tem bi lahko migranti sami postali storilci, saj bi z upoštevanjem nasvetov in navodil PIC pomagali k temeljnemu kaznivemu dejanju. Kljub temu pa pomoči ni mogoče upoštevati kot samostojno kaznivo dejanje, ker po načelu akcesornosti velja, da je odvisno od storitve temeljnega kaznivega dejanja.

Pri tem so opozorili tudi na položaj PIC-a in v njem delujočih oseb, ki delujejo v skladu z načeli mednarodnega prava in temeljnimi človekovimi pravicami, kar je v nasprotju s kakršnimkoli kaznivim dejanjem, vendar pa ob obravnavi vsakega posameznega primera ni mogoče povsem izključiti kaznivih dejanj. Če bi se v postopku ugotovilo, da je delovanje posameznih oseb PIC usmerjeno le v pridobitev premoženjske koristi, bi lahko šlo za lažnivo prikazovanje dejanskih okoliščin glede dolžnosti izplačila za pravna svetovanja in s tem po 211. členu KZ-1B za kaznivo dejanje goljufije. Kljub temu pa bi bilo dokazovanje takšnih kaznivih dejanj izredno težavno zaradi dokazovanja naklepa in podajanja zavajajočih podatkov z namenom pridobitve neupravičenega izplačila.

Do sedaj Policija v obravnavanih primerih ni ugotovila znakov uradno pregonljivih kaznivih dejanj, v kolikor pa bodo ti znani, bo ustrezno ukrepala.

Dodatno pojasnjujemo, da so skladno s 3. členom Zakona o nevladnih organizacijah (Uradni list RS št. 21/18, v nadaljnjem besedilu ZNOrg) nevladne organizacije (v nadaljnjem besedilu NVO) nepridobitne, kar pomeni, da se na podlagi zakona ne ustanovijo z namenom opravljanja pridobitne dejavnosti ali z namenom pridobivanja dobička ali z namenom razvoja, olajševanja ali pospeševanja pridobitne dejavnosti svojih ustanoviteljev ali članov. NVO sicer lahko opravljajo pridobitno dejavnost, vendar morajo skladno s 4. členom ZNOrg na podlagi zakona ali ustanovitvenega akta, dobiček ali presežek prihodkov nad odhodki uporabiti izključno za doseganje svojega namena ali cilja, ki ne sme oziroma ne more biti nezakonit. Med državnimi organi poteka medsebojno obveščanje, kar pomeni, da bi v primeru ugotovljenih nepravilnosti državni organi reagirali skladno s svojimi pristojnostmi. Tudi Vlada Republike Slovenije v vseh svojih postopkih upošteva opozorila Policije in vseh ostalih državnih organov.